

מטלת מנחה (ממ"ן) 12

אפשרות 2 - איתור וניתוח מאמרים אקדמיים על בסיס תיאוריות מחומר הלימוד.

○ חלק 2: המונהגים- תיאוריית ההיקשרות בחקר המנהיגות

1. על פי תיאוריית ההיקשרות של בולבי, כל תינוק מפתח בשנה הראשונה לחייו סגנון היקשרות לדמות המטפלת המרכזית (לרוב האם) הדואגת לו ומספקת לו ביטחון. סגנון ההיקשרות שנוצר בינקות מלווה את הפרט לאורך חייו והוא משחזר את היחסים שלו עם הדמויות המטפלות מהינקות, גם עם דמויות משמעותיות בבגרות. למעשה, המידה שבה הדמות המטפלת מספקת לתינוק ביטחון, תומכת בו, נגישה ומגיבה בהתאם לצרכים שלו- כך היא גם משפיעה על רמת הביטחון של התינוק. לדוגמא, היעדר וחוסר תגובתיות מצד הדמות המטפלת מובילה את התינוק לפתח סגנון היקשרות לא בטוח, חסר ביטחון. על בסיס המחקר בסגנונות ההיקשרות ישנם שלושה סגנונות עיקריים: 1. סגנון היקשרות בטוח- מאופיין בתחושת אמון בסיסית של הילד בדמות ההיקשרות ובביטחון שהדמות תהיה נוכחת ונגישה עבורו ותספק את צרכיו במידת הצורך. 2. סגנון היקשרות חרדתי- אמביוולנטי- מאופיין בתחושות של חוסר וודאות לגבי המידה בה הדמות המטפלת תהיה זמינה או תגיב בהתאם לקריאות העזרה של התינוק. 3. סגנון היקשרות נמנע- מאופיין בתחושה של חוסר ביטחון בדמות המטפלת שתהיה נוכחת וזמינה ואף צפייה לדחייה.

במהלך השנים, פותחו תיאוריות שונות, בהתבסס על תיאוריית ההיקשרות, אודות תפיסת יחסים של אנשים בגילאי הבגרות. אחת מן התיאוריות עוסקת ביחסי מנהיג- מונהג. על פי תיאוריה זו, מנהיגים יכולים להיות דמויות היקשרות עבור המונהגים שלהם, באופן דומה מאד לדמויות המטפלות מהינקות. לפיכך, מנהיג יכול לשמש כדמות היקשרות מתוקף היותו בסיס בטוח שממנו המונהג יכול לצאת ולחקור את העולם, להתפתח וכמקלט בטוח, המאפשר למונהג לקבל תמיכה ועידוד כאשר הוא חרד.

לדוגמא, על פי מחקרם של וו ופרקר (2017), מנהיג מהווה בסיס בטוח כאשר הוא משדר למונהגים שלו: 1. זמינות- זמינות מתייחסת למידה שבה המנהיג זמין למונהג, לדוגמא בהתמודדות עם מכשולים. היות המנהיג זמין מאפשרת למונהגים לחוש תחושת ביטחון ומוטיבציה לגלות שליטה בסביבתם, משום שהם חשים כי הם יכולים לגשת לבקש עזרה ולהתייעץ בדמות ההיקשרות, קרי המנהיג, ובכך להתגבר על מכשולים ולהתמודד עם תוצאות שליליות בדרך. 2. עידוד לצמיחה-מתייחס למידה בה המנהיג מגלה תמיכה בהחלטות ובפעולות פרטניות ומעודדת של הפרט, על מנת להשיג מטרות אישיות ולהתפתח. 3. אי הפרעה - מתייחסת למידה שבה המנהיג נמנע מהפרעה מיותרת בהחלטות ופעולות של המונהג, כמו למשל על ידי השתלטות על פעילות. אי-הפרעה מספקת מקום לפרט להתקרב לסביבה על סמך תחומי העניין שלו, מה שמחזק את המוטיבציה הפנימית שלו לעשות זאת. כך, בדומה אצל תינוקות, התנהגויות של המנהיג מטפחות את תחושת העצמאות של המונהג ומסייעות בתחושות של פיתוח חוללות עצמית גבוהה וגילוי יוזמה.

2. מחקרם של וו ופרקר (2017) מבקש לגשר על הפער הקיים בספרות והממצאים הלא עקביים בנוגע ליכולת ההשפעה של תמיכה מצד המנהיג בעיצוב התנהגותם של העובדים. בהתבסס על תיאוריית ההיקשרות של בולבי, המאמר מציע כי כאשר המנהיג משמש כפונקציה של בסיס בטוח עבור המונהגים שלו ומגלה זמינות, עידוד לצמיחה ואי הפרעה- אלו מהווים גורמים מנבאים חיוביים בנוגע להתנהגות העובדים בכל הקשור במוטיבציה לגילוי עצמאות ורמת חוללות עצמית בעיקר בקרב מונהגים בעלי היקשרות חרדתית- אמביוולנטית והיקשרות נמנעת. לפיכך, למחקר שתי השערות מרכזיות: 1. תמיכת המנהיג מתוך היותו בסיס בטוח תימצא קשורה לגילוי יוזמה של המונהגים תוך תחושות גבוהות של חוללות עצמית וקשר זה ימצא חזק יותר בקרב מונהגים בעלי היקשרות חרדתית- אמביוולנטית גבוהה. 2. תמיכת המנהיג מתוך היותו בסיס בטוח תימצא קשורה לגילוי יוזמה של המונהגים תוך תחושות גבוהות של מוטיבציה לעצמאות וקשר זה ימצא חזק יותר בקרב מונהגים בעלי היקשרות נמנעת גבוהה. לבחינת השערות המחקר, נערכו שני מחקרים. במחקר הראשון, נבחנו צמדים של מנהיגים ומונהגים אשר התבקשו לענות על שאלונים מקוונים שבחנו בין היתר את סוגי ההיקשרות שלהם כמבוגרים, תמיכה כבסיס בטוח של המנהיג, חוללות עצמית ומוטיבציה לעצמאות בעבודה. במחקר השני, נבחנו גם כן צמדים של מנהיגים ומונהגים מחברה ספציפית בסין, בכדי לפתוח את האפשרות להכליל את הממצאים של המחקר בקרב תרבויות שונות.

המחקר הנוכחי קשור לתיאוריה שכן הוא מבקש להרחיב את הידע הקיים בספרות כיצד סוג ההיקשרות של המונהג כבוגר בא לידי ביטוי בעבודה שלו וכיצד מושפע מהיחסים עם המנהיג. למעשה, על פי התיאוריה, שילובים שונים של סגנונות היקשרות של מונהג ומנהיג מובילים להתנהגויות שונות הן של המנהיגים והן של המונהגים. לפי רעיון זה, המחקר הנוכחי מציג כיצד התנהגות של בסיס בטוח מצד המנהיג, באה באינטרקציה באופן שונה עם סגנונות היקשרות של המונהגים, ובפרט סגנונות ההיקשרות לא בטוח, קרי היקשרות חרדתית- אמביוולנטית והיקשרות נמנעת. כמו כן, המחקר הנוכחי מתרגם את תחושת הביטחון והעצמאות שהדמות המטפלת מספקת לתינוק, למושגים רלוונטים יותר של עבודה בארגונים וקונקרטיים יותר, לדוגמא: לקיחת יוזמה של המונהג, מוטיבציה לעצמאות ותחושת חוללות עצמית. בנוסף, המחקר מתרגם התנהגויות של הדמות כבסיס בטוח ומבצע התאמה לעולם העבודה. כך, אם בתיאוריית ההיקשרות הראשונית, התנהגויות של בסיס בטוח מצד הדמות המטפלת באות לידי ביטוי כעידוד הילד לצאת ולחקור את העולם ובכך לפתח את עצמאותו, במחקר של וו ופרקר (2017) התנהגויות של מנהיג כבסיס בטוח מאופיינות בזמינות, עידוד לצמיחה ואי הפרעה.